

Vlaams
Parlement

stuk **1024** (2010-2011) – Nr. 4
ingediend op 10 november 2011 (2011-2012)

Voorstel van decreet

van de heren Pieter Huybrechts, Filip Dewinter, Jan Penris en
Joris Van Hauthem

houdende de vrijwaring van de
religieuze, levensbeschouwelijke, filosofische
en politieke neutraliteit van de
gemeentelijke en provinciale besturen

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Linda Vissers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Khadija Zamouri;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Fatma Pehlivan;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier:

- 1024** (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van decreet
– Nr. 2: Advies van de Raad van State
– Nr. 3: Amendementen

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme besprak op 8 november 2011 het voorstel van decreet houdende de vrijwaring van de religieuze, levensbeschouwelijke, filosofische en politieke neutraliteit van de gemeentelijke en provinciale besturen.

1. Toelichting door de heer Joris Van Hauthem

De heer *Joris Van Hauthem* verklaart dat dit voorstel van decreet klaarheid wil scheppen met betrekking tot de toepassing van het neutraliteitsbeginsel van de lokale en provinciale besturen ten aanzien van de burgers. Het neutraliteitsbeginsel is geen grondwettelijk verankerd principe, maar wel een principe dat in de politieke praktijk verworven is of zou moeten zijn. Een belangrijk uitvloeisel van dat beginsel is dat de overheid in haar contact met de burgers die neutraliteit bevestigt. Bij de burger mag dan ook geen vermoeden ontstaan dat de overheid een voorkeur heeft voor een bepaalde religieuze, levensbeschouwelijke, filosofische of politieke overtuiging.

De afgelopen jaren is dat beginsel van onze democratische rechtsstaat onder druk komen te staan. In verschillende steden en gemeenten waren er discussies over het dragen van religieuze symbolen door gemeentelijke beambten die in contact staan met de bevolking en die aldus de gemeentelijke overheid vertegenwoordigen tegenover de burger.

In het kader van een zogenaamd intercultureel beleid wordt er in sommige steden met een grote migrantenpopulatie overwogen om via de religieuze instellingen van bepaalde doelgroepen te communiceren. Deze en soortgelijke feiten kunnen het rechtmatige vertrouwen van de bevolking in de neutraliteit van de overheid schokken. Via dit voorstel van decreet wensen de indieners dan ook het neutraliteitsbeginsel een duidelijke invulling te geven ten opzichte van de lokale en provinciale besturen.

De spreker vermeldt nog dat er twee amendementen werden ingediend naar aanleiding van opmerkingen van de Raad van State over het voorstel van decreet. De Raad van State heeft terecht opgemerkt dat een aantal zaken tot de gemeenschapsaangelegenheden moeten worden gerekend. Daarom werd een amendement ingediend, waaruit blijkt dat dit voorstel van decreet een gewest- en een gemeenschapsaangelegenheid regelt.

Een tweede opmerking van de Raad van State was dat er onvoldoende overeenstemming was tussen de toelichting en de tekst van het voorstel van decreet. Het tweede amendement vervangt daarom in artikel 3 het woord “kentekenen” door het woord “manifestaties”. Op die manier gaat het niet alleen om kentekenen, maar ook om gedragingen, uitspraken en dergelijke.

2. Bespreking

De heer *Ward Kennes* vindt het neutraliteitsbeginsel een grote verworvenheid. Het openbaar bestuur moet zich op een neutrale wijze ten dienste stellen van alle gebruikers. Toch is de spreker van oordeel dat dit voorstel van decreet niet gepast is. De Raad van State heeft een aantal opmerkingen geformuleerd. Deels worden die opgevangen door de ingediende amendementen, maar op sommige belangrijke opmerkingen wordt niet ingegaan.

De Raad van State wijst erop dat in het voorstel geen onderscheid gemaakt wordt tussen personeelsleden die in contact komen met het publiek en de overige personeelsleden. De Raad van State stelt daarbij dat het gelijkheidsbeginsel verbiedt dat personen die zich in verschillende situaties bevinden op een identieke wijze behandeld worden, tenzij er daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording bestaat.

De Raad van State laat in zijn advies ook weten dat de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens inhoudt dat er een afweging in concreto gemaakt dient te

worden ten einde te kunnen oordelen of er een dwingende sociale behoefte bestaat tot de voor ogen staande beperking. Een afweging in concreto is helemaal iets anders dan het uitvaardigen van een algemene richtlijn die altijd en overal geldt.

De spreker verwijst naar het debat over de hoofddoeken in het onderwijs. CD&V heeft in dat kader gepleit voor een responsabilisering van de inrichtende macht. Naar analogie daarvan en in het kader van de subsidiariteit, is de spreker van oordeel dat de lokale besturen een belangrijke verantwoordelijkheid op te nemen hebben.

Verder merkt de spreker op dat het Gemeentedecreet een aantal bepalingen bevat die ernaar streven dat de personeelsleden van de gemeente hun ambt op een correcte wijze uitoefenen. Artikel 107 van dat decreet stelt dat de personeelsleden hun ambt op een loyale en correcte wijze uitoefenen en dat zij de persoonlijke waardigheid van iedereen respecteren. Artikel 109 van hetzelfde decreet bepaalt dat de personeelsleden de gebruikers van hun dienst welwillend en zonder enige discriminatie behandelen. Wanneer bepaalde personeelsleden zich niet aan die voorschriften houden, dan heeft het bestuur in kwestie de nodige vrijheid om zelf op te treden. Een algemeen verbod is dan ook niet nodig.

De spreker verwijst nog naar de toelichting van het voorstel van decreet, waar men spreekt over het feit dat in sommige steden zou overwogen worden om via religieuze instellingen te communiceren. Tot op heden zijn er echter geen indicaties dat bepaalde gemeenten of provincies dat ook effectief op een gestructureerde manier zouden gaan doen.

De heer *Marc Vanden Bussche* meent dat deze aangelegenheid moet worden overgelaten aan de lokale en provinciale besturen. De artikelen 107 en 109 bieden bovendien extra waarborgen dat ambtenaren hun ambt op een loyale wijze uitoefenen. De spreker meent verder dat het bepaalde in artikel 2 voor interpretatie vatbaar is. Hij verwijst naar deelgemeente Wulpen van Koksijde waar er wel een kerkje is maar geen gemeenschapscentrum. Als de gemeente rechtstreeks in contact wil treden met de lokale bevolking wordt gebruikgemaakt van dat kerkje. Artikel 2 zou dat onmogelijk maken. De spreker besluit dat Open Vld het voorstel van decreet niet zal goedkeuren.

De heer *Kurt De Loor* sluit zich aan bij de tussenkomst van de heer Kennes. Ook hij vindt neutraliteit erg belangrijk, maar er zijn de terechte opmerkingen van de Raad van State en de mogelijkheden die het Gemeentedecreet nu al biedt. Verder is hij van oordeel dat de omschrijving van het begrip neutraliteit in het voorstel van decreet eerder vrijblijvend is, waardoor de toepassing enkel tot betwisting kan leiden. Om die redenen zal de sp.a-fractie het voorstel van decreet niet steunen.

De heer *Joris Van Hauthem* ziet het verband niet tussen artikel 107 van het Gemeentedecreet en het voorliggende voorstel van decreet. Artikel 107 heeft niets met het neutraliteitsbeginsel te maken. Men kan zijn job als ambtenaar loyaal uitoefenen, maar tegelijk uiting geven aan een bepaalde overtuiging waardoor de neutraliteit in het gedrang komt.

De heer Van Hauthem vindt het al te gemakkelijk om deze aangelegenheid aan de lokale besturen over te laten. Hij meent zich te herinneren dat Open Vld in het verleden een voorstel heeft ingediend om een hoofddoekenverbod in het onderwijs in te voeren. Men wilde het dus niet aan de scholen zelf overlaten. Nu zegt die partij dat een algemene maatregel niet nodig is, maar dat de lokale besturen het zelf moeten regelen.

De spreker merkt nog op dat er altijd wel een spanningsveld zal bestaan tussen enerzijds het begrip neutraliteit en anderzijds de godsdienstvrijheid. Het is niet omdat men zich als ambtenaar neutraal moet opstellen in de uitoefening van de job dat men voor zichzelf geen religieuze overtuiging mag hebben. Als men de besturen vertegenwoordigt, moet men echter elke zweem van niet-neutraliteit weglaten.

3. Stemming

Het voorstel van decreet houdende de vrijwaring van de religieuze, levensbeschouwelijke, filosofische en politieke neutraliteit van de gemeentelijke en provinciale besturen, wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Annick DE RIDDER,
voorzitter

Linda VISSERS,
verslaggever